

de Johan de Witt (rechts) in Operatie Atalanta – © Zr.Ms. Johan de Witt

Logische samenwerking tijdens piratenjacht

BELGEN INTEGRAAL ONDERDEEL VAN OPERATIE ATALANTA AAN BOORD VAN ZR.MS. JOHAN DE WITT

Op 21 december 2013 keerde het Nederlandse marineschip Zr.Ms. Johan de Witt na de vijf maanden lange antipiraterijmissie Operatie Atalanta terug in Den Helder. Aan boord van het amfibisch transportschip namen meer dan 420 militairen van twaalf verschillende nationaliteiten deel aan de operatie, waaronder ook een aantal Belgen.

Net zoals de andere West-Europese havens zijn de Belgische havens, waaronder Antwerpen, Zeebrugge en Gent, gebaat bij een vrije doorgang van de scheepvaartroutes. De belangrijkste handelsroute van Azië naar Europa loopt via de Golf van Aden, tussen Somalië en Jemen. Een risicovol gebied, zo bleek een aantal jaar geleden. Somalische piraten vielen sinds 2008 massaal schepen aan, kaapten deze en gijzelden de bemanningen in ruil voor losgeld, oplopend tot miljoenen. Deze lucratieve business voor Somalische piraten leverde een vernietigend effect op de koopvaardij en daarmee een gevaar

voor de wereldeconomie op. Maar liefst tachtig procent van de wereldhandel wordt vervoerd over zee. We zijn afhankelijk van een veilige en vrije doorvaart over deze belangrijke scheepvaartroutes.

De Nederlandse 'Force Commander' van Operatie Atalanta, commandeur Peter Lenselink, verwoordt het als volgt: "Als schepen niet veilig door de Golf van Aden kunnen varen, dan merken wij dat aan de prijs van benzine aan de pomp en aan de prijs van de producten in de winkel."

Operatie Atalanta

Operatie Atalanta, de antipiraterijmissie van de Europese Unie, draagt sinds 2009 bij aan een veilige doorvaart over zee. En met succes: op dit moment is de piraterij in het gebied teruggedrongen (zie grafiek). In 2010 hebben piraten 174 aanvallen uitgevoerd op schepen in de Golf van Aden,

Gemeenschappelijke opleidingen zowel in België als in Nederland, zorgen voor een zelfde denk- en werkwijze. Het maakt weinig verschil of ik met Belgische of Nederlandse collega's werk, in de operatie zijn we één."

korvetkapitein Leon Schepens

waarvan 47 succesvolle kapingen. Na het gezamenlijk optreden van de verschillende vlootverbanden en marines in het gebied, hebben er zich in 2013 nog geen succesvolle kapingen voorgedaan. De aanwezigheid van schepen in het gebied is echter nog steeds broodnodig gezien het aanpakken van de oorzaak van piraterij, de veiligheidssituatie in Somalië, een werk van lange adem is. "Piraterij is onder controle, maar nog niet voorbij. Als wij weggaan, komen de piraten terug", aldus commandeur Lenselink.

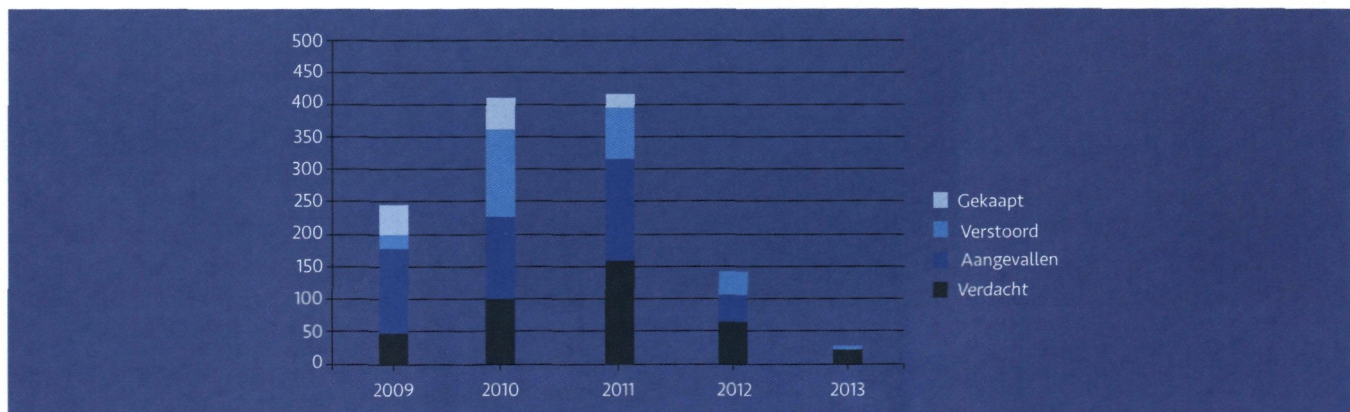
Belgische inbreng

Aan boord van het amfibische transportschip wemelde het van de nationaliteiten, waaronder Spanjaarden, Portugezen, Duitsers, Finnen, Letten, Litouwers, Fransen, Italianen en natuurlijk ook Belgen. De aanwezigheid van de Belgen op het Nederlandse marineschip wekt echter geen verbazing meer na bijna drie decennia van intensieve samenwerking tussen de Nederlandse en de Belgische marines. De onlangs uitgesproken intentie tussen beide defensie ministers om het

partnerschap te verbreden naar andere krijgsmachtdelen, is het ultieme bewijs dat een doorgedreven samenwerking voor beide partijen voordelig is.

Belgisch FRISC-team

Tijdens de uitvoering van de missie was een Belgische FRISC-bemanning aan boord ingescheept. FRISC staat voor 'Fast Raiding Interception Special Forces Craft'. Dit zijn snelle onderscheppings- en beveiligingsvaartuigen. Het FRISC-team maakte integraal deel uit van de bemanning van het schip. De

oefening tijdens Operatie Atalanta – © Zr.Ms. Johan de Witt

een FRISC en lokale vissers – © Zr.Ms. Johan de Witt

commandant van de Johan de Witt, kapitein-ter-zee Frank Foreman kijkt positief terug op de deelname van het team: "De samenwerking aan boord verliep uitstekend, op een natuurlijke manier zelfs. Je merkte aan alles dat beide marines al verschillende jaren lang samenwerken." Jan, bestuurder van een Belgische FRISC, kijkt terug op een succesvolle inzet: "Ondanks dat we met onze FRISC voor de eerste keer werden ingezet aan boord van een Nederlands schip, heeft dit geen problemen opgeleverd. De opleiding en het materiaal is namelijk hetzelfde, wat alles eigenlijk eenvoudig maakt. Voor ons is dit hopelijk slechts het begin van een nauwere samenwerking."

Naadloos afgelost

Ook de bijdrage aan de Europese staf van Operatie Atalanta kleurde Belgisch. Na Nederland was België de

inspectie van een vissersvaartuig – © Zr.Ms. Johan de Witt

grootste 'leverancier' van stafleden. De stafofficier operaties, de stafofficier verbindingen en informatiemanagement, de 'helicopter element coordinator' en de NCAGS-officier (Naval Cooperation And Guidance for Shipping) waren tijdens deze rotatie Belgen. Om aan te geven hoe ver de samenwerking gaat, is het voldoende te kijken naar laatstgenoemde functie. Deze officier adviseert de koopvaardij schepen over het operatiegebied. Deze functie werd initieel vervuld door een Belgisch officier, maar deze is halverwege naadloos afgelost door een Nederlandse collega.

Ook adjudant Dirk Debruyne, 'helicopter element coordinator', is positief over de samenwerking: "In mijn functie was ik verantwoordelijk voor alle vliegbewegingen van helikopters, onbemande vliegtuigen en patrouillevliegtuigen in het gehele operatiegebied. De coördinatie van al deze vliegende eenheden, en de daarbij horende veiligheidsaspecten, was mijn taak. De ondersteuning die ik van de Nederlandse collega's kreeg, maakte mijn werk gelukkig een stuk eenvoudiger."

Logisch

Ook voor commandeur Lenselink is deze manier van werken vanzelfsprekend: "Al jarenlang werken beide marines, tot

een FRISC in actie – © Zr.Ms. Johan de Witt

de multinationale bemanning aan boord van de Johan de Witt tijdens Operatie Atalanta – © Zr.Ms. Johan de Witt

Als schepen niet veilig door de Golf van Aden kunnen varen, dan merken wij dat aan de prijs van benzine aan de pomp en aan de prijs van de producten in de winkel.”

commandeur Peter Lenselink

ieders tevredenheid, samen. Ook in mijn uitzendbare staf zijn al jaren Belgen toegevoegd. Het is daarom niet meer dan logisch dat we deze samenwerking in operaties voortzetten.”

Korvetkapitein Leon Schepens, stafofficier operaties en tevens de Belgische detachementcommandant, ziet overeenkomsten tussen de werkwijzen van beide marines: “Het werk dat we hier doen, namelijk het veiligstellen van de handelsroutes over zee, heeft een onmiddellijke impact op de prijzen in de winkels. Mijn functie, op het tactisch niveau de schepen dagelijks aansturen, droeg hier direct toe bij. Het feit dat ik reeds verschillende functies in Nederland heb vervuld, maakte het natuurlijker allemaal eenvoudiger. Gemeenschappelijke opleidingen zowel

in België als in Nederland, zorgen voor een zelfde denk- en werkwijze. Het maakt weinig verschil of ik met Belgische of Nederlandse collega's werk, in de operatie zijn we één.”

Jan Gacas

Nvdr: Luitenant-ter-zee Jan Gacas maakte tijdens Operatie Atalanta deel uit van de Europese staf 'CTF465' (Commander Task Force 465). Hij was er verantwoordelijk voor de operationele informatievoorziening en de communicatieverbindingen van de Operatie Atalanta.